

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 30. decembar 2020.godine

RTS- Prelomni trenutak, svako opuštanje može da dovede do pogoršanja

RTS- Čarobni štapić ili deo rešenja - stručnjaci objašnjavaju ključne razlike među vakcinama

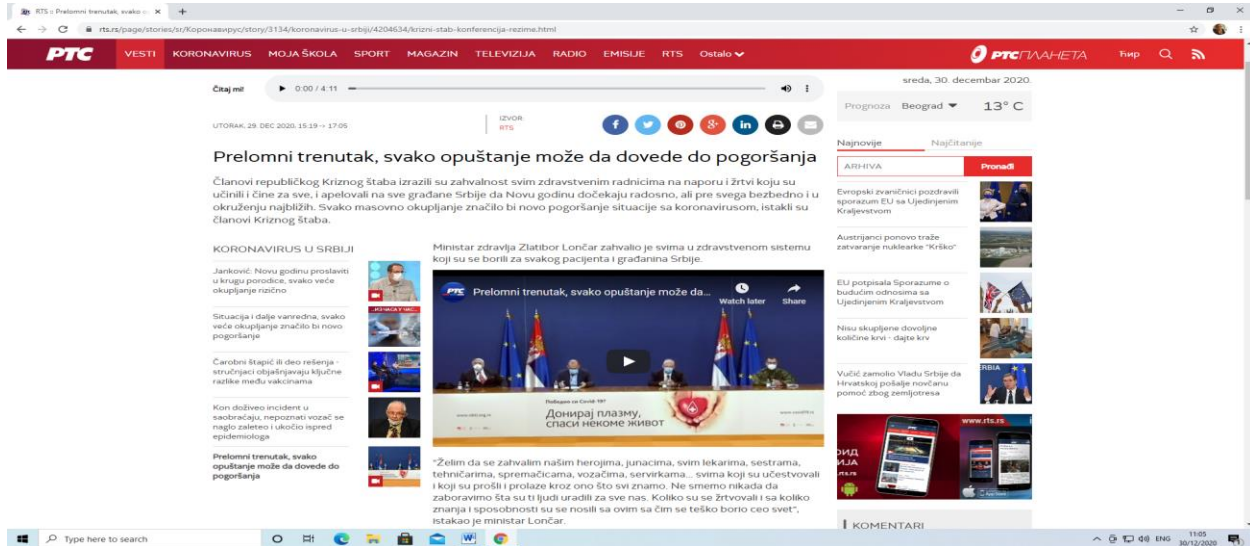
BLIC- Rendgen i skener otkrivaju koronu

BLIC- TRI KATEGORIJE ZA VAKCINACIJU Lončar izneo detaljan plan imunizacije, na listi prioriteta i PROSVETNI RADNICI

N1- Janković: Nova godina važan ispit, ne dopušta da je dočekamo kao svaku drugu

N1- Iz fondova EU 3,2 miliona evra za zdravstveni sistem i vakcinaciju

NOVOSTI- RUSKA VAKCINA U SRBIJI: Sputnik V danas u našoj zemlji

Prelomni trenutak, svako opuštanje može da dovede do pogoršanja

Članovi republičkog Kriznog štaba izrazili su zahvalnost svim zdravstvenim radnicima na naporu i žrtvi koju su učinili i čine za sve, i apelovali na sve građane Srbije da Novu godinu dočekaju radosno, ali pre svega bezbedno i u okruženju najbližih. Svako masovno okupljanje značilo bi novo pogoršanje situacije sa koronavirusom, istakli su članovi Kriznog štaba.

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar zahvalio je svima u zdravstvenom sistemu koji su se borili za svakog pacijenta i građanina Srbije.

"Želim da se zahvalim našim herojima, junacima, svim lekarima, sestrama, tehničarima, spremačicama, vozačima, servirkama... svima koji su učestvovali i koji su prošli i prolaze kroz ono što svi znamo. Ne smemo nikada da zaboravimo šta su ti ljudi uradili za sve nas. Koliko su se žrtvovali i sa koliko znanja i sposobnosti su se nosili sa ovim sa čim se teško borio ceo svet", istakao je ministar Lončar.

Ministar je najavio i da bi oko 5.000 ruskih vakcina trebalo da stigne u zemlju pre Nove godine i da je njihovo ispitivanje kod nas u završnoj fazi u Agenciji za lekove.

Izjavio je da od 4. januara stiže novi kontingent "Fajzerove" vakcine i da će od tada na svakih sedam dana stizati nove količine.

Profesor Branislav Todorović je rekao da razume potrebu naših ljudi da isprate ovako tešku godinu i da dočekaju bolju, ali, kako kaže, neka to rade poštujući mere koje su poznate.

"Uveren sam da većina naših ljudi tako i radi i planira, ali uvek ima manji broj onih koji nas dovode do zatrpanih bolnica. Da bismo sledeće praznike dočekali sa većom nadom i entuzijazmom, da ne razmišljamo šta sve mogu da budu posledice jedne noći, i zato molimo sve da nam pomognu", apelovao je Tiodorović.

Pored kolektivnog imuniteta koji polako ide prema više od 30 odsto, Tiodorović očekuje da će i s vakcinacijom situacija biti mnogo bolja.

"Očekujemo i preko 60 odsto za dva-tri meseca. Ako se svi budemo ponašali odgovorno, jer i oni koji ne razmišljaju, pre svega mladi, takođe su ugroženi. Ne mora tako da bude. Srećni i radosni treba da uđemo u novu godinu, iako mnogi neće moći da zaborave ovu tešku godinu zbog gubitka najmilijih. Moramo da budemo zdravi i spremni da očuvamo i zdravstveni sistem i ekonomiju", rekao je Tiodorović.

Epidemiolog Predrag Kon kaže da je situacija i dalje vanredna bez obzira na to što brojevi pokazuju da se situacija ublažava.

"Bolnice su i dalje prepune, veliki broj je na respiratoru, priliv je veliki i ima dosta problema zbog preopterećenosti. Ako se baš opustimo tokom praznika, može i da se pogorša situacija. Iznudica je ta koja je dovela do toga da nema proslave i reprize Nove godine jer je tada prenošenje moguće mnogo više nego inače. Apelujemo da nema okupljanja ni privatno i da se izbegavaju masovne proslave", rekao je Kon.

Doček Nove godine je bitan, slaviti je potrebno, kaže Kon, ali treba da čuvamo zdravlje da nam svima bude bolje u novoj godini.

"U sledećoj godini biće bolje jer imamo vakcine i biće ih još. Ovakva godina se neće ponoviti na ovakav način", istakao je epidemiolog Kon.

Komandant VMC-a na Kraburmi, pukovnik Ivo Udovičić, takođe je želeo da se pre svega podsetimo zdravstvenih radnika koji su svesno ušli u borbu i sami bili žrtve koronavirusa.

"Situacija je i dalje teška, i dalje imamo problema sa manjkom mestima u jedinicama intenzivne nege i osoblja koje radi u njima. Nešto je manji broj prijema od otpusta, ali i dalje imamo hiljade zaraženih. Čak 80 odsto bolnica je i dalje u kovid sistemu i ljudi čekaju na operacije i druge vrste lečenja. Bez obzira na to koliko nas ima, mi se maksimalno trudimo oko svakog pacijenta, nažalost nekada ne uspemo, a među umrlima ima i starih i mladih", rekao je Udovičić.

On je takođe apelovao na građane da se uzdrže od masovnih proslava i okupljanja.

"Nemam ništa protiv proslava, ali ovo je jedna Nova godina, a treba da dočekamo još mnoge. Zato je moj predlog da ostanete kod kuće", apelovao je Udovičić.

Čarobni štapić ili deo rešenja - stručnjaci objašnjavaju ključne razlike među vakcinama

Vakcina nije čarobni štapić već deo rešenja u borbi protiv koronavirusa i potrebno je poštovati sve mere zaštite dok god postoji epidemija, rečeno je u emisiji "Upitnik" RTS-a posvećenoj početku imunizacije u Srbiji i svetu.

Učesnici emisije Upitnik koji su želeli da približe i odgovore na sve nedoumice koje građani imaju oko buduće vakcinacije sami su sigurni da će primiti vakcinu čim im bude dostupna.

"Nadam se da ću među prvima primiti vakcinu kada moja zdravstvena ustanova dođe ne red jer želim da dam i lični primer, rekao je član Kriznog štaba dr Srđa Janković.

Državni sekretar u Ministarstvu zdravlja dr Mirsad Đerlek kaže da iako imamo poslednjih nekoliko dana smanjen broj obolelih zabrinjava i dalje visok priliv u bolnice gde je već hospitalizovano više od 9.700 bolesnika, a jedinice intenzivne nege su i dalje pune.

"Počeli smo imunizaciju od gerontoloških centara jer je ta populacija najosetljivija. Vakcinisano je 850 korisnika i nije bilo značajnih neželjenih dejstava osim blagog crvenila i bola na ubodnom mestu ili kratkotrajnih glavobolja", rekao je Đerlek.

Za osobe sa hroničnim bolestima konsultovaće se stručnjaci

Vakcinacija se ne radi kod trudnica i dece jer nije bilo vremena za dodatna ispitivanja za te grupe što ne znači da ona ne bi bila bezbedna i za njih, kaže imunolog dr Srđa Janković.

"Neće biti vakcinisana deca pre 18 godina, a gornja granica za primanje vakcine ne poistoji. Čak i slabiji imunski odgovor je bolji nego nikakav", naglasio je Janković.

Đerlek kaže da će se za određena hronična oboljenja konsultovati stručnjaci da bi se znalo da li je neko kandidat za vakcinu ili ne.

"Hronični bolesnici naravno mogu da prime vakcinu, osim ako njihova bolest nije trenutno u akutnoj odnosno zapaljenskoj fazi. Onda se sačeka da to prođe i onda mogu da prime vakcinu", objasnio je Janković.

I virusolog dr Milanko Šekler kaže da će se vakcinisati jer ga na to navodi višedecenijsko iskustvo rada sa živinom za koje postoji preko 15 vakcina protiv koronavirusa.

"Što se tiče vakcina za ljude postoji gruba podela na neaktivisane, gde je virus potpuno mrtav i one bi trebale da su najbezbednije. To su, recimo kineske vakcine. Te vakcine su najkomplikovanije i najskuplje za proizvodnju. Druga je ruska koja koristi adenoviruse odnosno vektore u koje je ugrađen deo koronavirusa. One stimulišu imunitet. 'Fajzerova' vakcina koristi potpuno novi način i ona je kao i 'Modernina' za sada odobrena za hitna korišćenja", objasnio je Šekler.

I uz vakcinu poštovati mere

Janković se ne slaže da bilo koja vakcina nije bezbedna jer one moraju da prođu provere bezbednosti i delotvornosti. Broj ispitanika je isti kao i u bilo kojoj proceduri samo što su one tu proceduru prošle brže.

"Kada nemamo pandemiju regulatori zaziru od novih tehnologija, ali to ne znači da one nisu bezbedne. Uobičajeno je da se vakcine i dalje ispituju i proveravaju i po dobijanju odobrenja. Rizik je mnogo manji nego kod mnogih lekova i vakcina koje su već u upotrebi", kaže Janković.

Đerlek kaže da posle prve doze oni koji su primili vakcinu još nisu dovoljno zaštićeni i treba sačekati drugu dozu da bi se stekao imunitet.

Janković ističe da vakcina nije čarobni štapić i da sve mere koje su na snazi treba da se primenjuju dok god postoji epidemija.

Šekler kaže da vakcina ne garantuje da neko ne može da se zarazi ili da prenosi virus dalje. Vakcina je, dodaje, deo rešenja, a ne potpuno rešenje i mere moraju da se poštuju.

Vakcinacija nije obavezna već dobrovoljna ali će biti otvoreni kol centri gde će zainteresovani građani moći da se informišu i prijave za imunizaciju. On je pozvao građane da iskoriste priliku i da se vakcinišu.

"Ni ne razmišlja se o prinudnoj imunizaciji. Svaki građanin će dobiti formular pre vakcinacije gde će se izjasniti da dobrovoljno prihvata imunizaciju", objasnio je Đerlek.

"Kovid 19 neće nestati"

Đerlek navodi da se prati da li će doći do preliivanja novog soja koronavirusa iz Velike Britanije i drugih zemalja.

Srđa Janković napominje da se razmatralo ukidanje letova iz Velike Britanije, ali ističe da strah od jedne mutacije virusa može i sada jeste preteran.

Mutacije su, dodaje, prirodna pojava, dešavaju se i samo retko menjaju osobine virusa. Ovde je došlo do mutacije koja menja jednu osobinu - lakoće prenošenja.

Šekler napominje da ne postoji posebna mutacija virusa koji su opasniji. To se ne tiče uglavnom kliničke slike.

"Kada počne da se primenjuje vakcinacija, kada virus i dalje bude pokušao da zarazi i dalje one koji su preboleli i one koji su vakcinisani, virus će imati pritisak da mutira. Krajnje rešenje je da se napravi ekvilibrijum sa virusom. Mi ga nećemo iskoreniti, kovid neće nestati. On će postati jedan od četiri humana koronavirusa", naglasio je Šekler.

Đerlek napominje da je u ovom trenutku vakcina dovoljna da pokrije i novi soj koronavirusa.

"Da ne znam da sam preboleo primio bih rusku, da znam da sam preboleo primio bih kinesku. Primio bih svakako i Fajzerovu i Moderninu, to je moj stav", napominje Šekler.

Janković ukazuje da svaka vakcina koja je registrovana provereno bezbedna i delotvorna u velikoj meri.

Đerlek: Kao pojedinac potpisujete dobrovoljni pristanak

Dr Mirsad Đerlek navodi da je operativni plan imunizacije sačinio Stručni komitet za imunizaciju i "Batut".

"Već smo počeli sa starima, oni koji su kod kuća isto, a posle dolaze zdravstveni radnici podeljeni u sedam grupa, druga polovina januara. Prvo ljudi koji rade u intenzivnoj nezi, u kovid bolnicama, u ambulantom domova zdravlja i trijažnim centrima, ljudi koji rade u laboratorijama gde je dijagnostika kovid centara. Ali, moramo vakcinisati i zdravstvene radnika koji rade u non kovid sistemu, u jedinicama intenzivne nege, hirurškim odeljenjima, ostalim odeljenjima i na kraju u domovima zdravlja", naglasio je Đerlek.

Pored toga mora se vakcinisati i starija populacija starija od 75 godina u opštoj populaciji.

"Postoje formulari gde se vi kao pojedinac izjašnjavate, gde ćete potpisati dobrovoljni pristanak na imunizaciju", naveo je Đerlek.

Prva doza imunizacije zavisi od količine vakcine koju ćemo imati na lageru.

"Ovo je jedan od najboljih poklona za Novu godinu", naglasio je Đerlek.

Rendgen i skener otkrivaju koronu

Borba protiv kovida-19 traje skoro godinu dana, a osim PCR testova najbolja metoda kojom se dijagnostikuje oboljenje su rendgen i skener.

Dijagnostički centar "Hram", prvi privatni centar za CT skener i magnetnu rezonancu koji je otvoren za kovid pacijente sedam dana u nedelji, postoji već 20 godina i nalazi se na Vračaru. U vreme pandemije korona virusa, centar je pretvoren u kovid centar za snimanje skenerom i rendgenom.

Reporteri "Blica" posetili su mesto na kojem se snimaju kovid pacijenti, a prof. dr Gradimir Dragutinović nas je upoznao sa načinom rada tog dijagnostičkog centra.

- Postojimo već 20 godina u kontinuitetu, sa vrhunskim radiolozima i radiološkim tehničarima. Imamo najsavremeniju opremu za radiološku i drugu dijagnostiku – magnetna rezonanca, multislajzni skener, rendgen, mamograf, kolor dopler, ultrazvuk, radimo holter srca, holter pritiska, EKG, EEG i mnoge druge radiološke dijagnostičke metode.

U Dijagnostičkom centru "Hram" radi se sa pacijentima sa sportskim povredama, neurološkim problemima, oboljenjima kičme, a posebna pažnja posvećuje se onkološkim pacijentima kojima je neophodna hitna i precizna dijagnostika. Ipak, porast broja kovid pacijenata uticao je i na rad ovog centra.

- Danas je mnogo izazova s kojima se susrećemo u radu i dijagnostici zbog kovida. Pokazalo se da su rendgen i skener vrlo značajni u praćenju kovid pacijenata i toka bolesti, to jest jedina su metoda koja

nedvosmisleno, pored PCR-a, dijagnostikuje kovid. Kao odgovorna zdravstvena ustanova, koja prati povećane potrebe kovid pacijenata za ovom vrstom dijagnostike – snimanje multislajsnim skenerom i rendgenom, nastavili smo da radimo i na našoj drugoj lokaciji osnovali kovid centar. Primamo pacijente sedam dana u nedelji, i subotom i nedeljom, trudimo se da svi dobiju potrebne snimke i pomoć na vreme - kaže prof. dr Dragutinović.

On dodaje da su uvedene posebne mere zaštite za sve – za zaposlene i pacijente.

- Pratimo sva uputstva Svetske zdravstvene organizacije, Ministarstva zdravlja, kao i Kriznog štaba o preventivnim i zaštitnim merama.

Radiološki tehničar Predrag Pavlović objasnio je kako izgleda rad sa pacijentima.

- Pacijenti se jave, dobiju termin. Izolovani su od ostalih pacijenata. Kovid skener je skrining metoda, utvrđuje se kovid skor, i na taj način pacijent u najkraćem roku saznaje kakvo je stanje njegovih pluća. Te informacije su veoma bitne lekarima koji će ih dalje lečiti. Ako kod pacijenta nakon pregleda i snimanja vidimo da je rezultat loš, mi ih zamolimo da ostanu jer moraju odmah da se jave odmah nekom centru zbog daljeg lečenja.

U "Hramu" je moguće zakazati snimanje pluća skenerom i na lični zahtev, pre PCR testa - naravno u konsultaciji sa radiologom.

- Ono na čemu insistiramo je da i po završetku lečenja, kada se pacijent dobro oseća, nema temperaturu, klinička slika je dobra, u naredne dve, tri nedelje napravi kontrolni skener pluća. Njih možemo tretirati kao nonkovid pacijente, dakle one koji više nisu u mogućnosti da šire infekciju, ali su po sebe opasni. Pacijent sa ranama na plućima je posle infekcije kovidom podložan infekcijama pneumokoka, streptokoka, stafilokoka i ostalih bakterija i virusa. Bitno je ustanoviti stanje oba plućna krila da bi se reklo, na primer, „ti možeš da ideš na posao“. Ako se pacijent posle kovida sekundarno inficira, to može da dovede do trajnih ozbiljnih posledica po zdravlje.

TRI KATEGORIJE ZA VAKCINACIJU Lončar izneo detaljan plan imunizacije, na listi prioriteta i PROSVETNI RADNICI

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar izjavio je na konferenciji Kriznog štaba za borbu protiv koronavirusa da postoji "razrađen plan vakcinacije".

Kako je rekao, "prioritet su građani stariji od 60, 65, 70 godina, koji su najugroženiji i oni koji se nalaze u staračkim ili nekim drugim domovima".

- Jer ako oni dobiju koronu, njihove šanse za preživljavanje su najmanje. Pored njih, vakcinišemo i osoblje koje radi s njima - rekao je Lončar.

Sledeći su, kaže, zdravstveni radnici.

"Prioritet su oni koji rade u kovid sistemu, koji do sada nisu oboleli, koji nemaju antitela, a zatim oni koji su oboleli i nemaju više antitela", kaže.

Treća kategorija su prosvetni radnici.

"Onda idemo na državne službenike, koji takođe rade s građanima, među njima prioritet su ljudi iz policije i vojske, sledeći su hronični pacijenti. Da ne bude da nemamo plan, to je plan iza koga stojimo i koji će se uraditi", navodi ministar.

Na pitanje koliko je ljudi do sada vakcinisano u Srbiji, epidemiolog Predrag Kon rekao je da je ono što on zna uglavnom sa teritorije Beograda, ali da je "negde preko 1.000 do sada vakcinisano".

"Isto znam kad je broj bio od 700 da nigde nije zabeležena neka reakcija koja bi bila neočekivana", kaže Kon.

Podsećamo, Vlada Srbije usvojila je odluke Kriznog štaba da restorani i kafići 31. decembra i 1. januara rade do 18 sati, a trgovnski objekti do 20 sati, potvrđeno je "Blicu" u Vladi Srbije. Naime, postojeće mere produžene su do 11. januara, s tim što ovo kraće vreme rada ugostiteljskih objekata važi samo za ova dva dana, dakle pre i posle toga, radno vreme je do 20 časova.

Janković: Nova godina važan ispit, ne dopušta da je dočekamo kao svaku drugu

Svako okupljanje više od petoro ljudi za Novu godinu je rizično i moglo bi dovesti do toga da sledeću godinu počnemo pričom o pogoršanju epidemiološke situacije, upozorio je imunolog i član Kriznog štaba Srđa Janković.

Janković je za RTS ocenio da je doček 2021. godine važan ispit i dodao da bi okupljanja Novu godinu već na njenom početku učinile lošijom.

Okupljanja su rizična u ovom trenutku zato što virusa još ima, on se kroz našu populaciju i dalje prenosi bez obzira što broj novoizaraženih opada, objasnio je Janković.

Prema rečima Jankovića, poštovanjem propisanih mera i dočekom Nove godine u najužem krugu porodice utičemo da u Novu godinu uđemo rasterećeniji.

"Nema organizovanog dočeka i to jeste bitno, ali bitno je i da svi mi shvatimo da ova Nova godina ne dopušta da je dočekamo kao svaku drugu, nego treba da se ograničimo na proslavu u užem krugu - sa ukućanima sa najužom porodicom. Ako to svi uradimo, počće mnogo bolje ta godina i mnogo bolje će da teče za sve nas", objasnio je Janković.

"Bolnice su pune, broj preminulih je mnogo veći nego što bismo ikada želeli da vidimo. Naravno i jedna preminula osoba je više nego što želimo da vidimo, ali u ovom trenutku glavno je shvatiti da poboljšanje ide postepeno i da kriva preminulih kasni za krivom zaraženih, tako da još nemamo poboljšanje na nivou bolnica i intenzivnih nega što je vrlo važno", objasnio je on.

Janković je ocenio da je dobro što je vakcinacija počela, ali je dodao da je još rano pričati o kolektivnom imunitetu.

Iz fondova EU 3,2 miliona evra za zdravstveni sistem i vakcinaciju

Ministri zdravlja i za evropske integracije Zlatibor Lončar i Jadranka Joksimović i šef Delegacije Evropske unije u Beogradu Sem Fabrici potpisali su sporazum o prenameni 3,2 miliona evra iz fondova EU za jačanje zdravstvenog sistema i vakcinaciju protiv kovid-19.

Jadranka Joksimović je izjavila da su prilikom prenamene tih sredstava identifikovane realne potrebe i novac izdvojen tako da ne budu oštećeni prvobitno određeni korisnici i programi tih sredstava.

Navodeći da je EU najavila dodatnih 70 miliona evra za Zapadni Balkan, za plaćanje vakcina, Joksimović je konstatovala da Brisel tretira zemlje ovog regiona ne kao susedstvo, već kao partnere.

Lončar je izrazio nadu da EU "polako shvata da je Srbija deo Evrope".

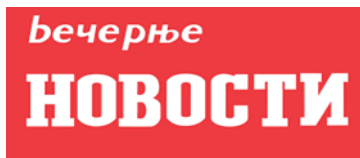
"Ne možete Srbiju da stavite ni u Afriku, ni u Aziju. Ova solidarnost to pokazuje", rekao je Lončar.

On je ocenio da nema razloga da neke zemlje dobijaju milione vakcina, koje ne mogu odmah da upotrebe, dok druge dugo neće dobiti nijednu.

"Nije realno da će problem biti rešen ako vakcinišete ljude u članicama EU Rumuniji, Mađarskoj i Hrvatskoj, ali ne i u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Severnoj Makedoniji. Virus ne poznaje granice", izjavio je Lončar.

Fabrici je rekao da se radi o novoj fazi zajedničkog rada u borbi protiv pandemije, u kojoj će 3,2 miliona evra biti uloženo u zdravstveni sistem Srbije i u pripremu distribucije vakcina.

Vakcinacija je kompleksan proces, za koji morate biti pripremljeni, izjavio je Fabrici, navodeći da će nekoliko desetina vozila biti obezbeđeno za transport vakcina kroz Srbiju.

RUSKA VAKCINA U SRBIJI: Sputnik V danas u našoj zemlji

RUSKA vakcina protiv korona virusa Sputnik V stiže danas u Srbiju, saznaje Tanjug.

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar rekao je juče da je ispitivanje ruske vakcine u Agenciji za lekove i medicinska sredstva pri kraju i da se očekuje da bude završeno u prvim danima nove godine.

U Srbiji je 24. decembra počela vakcinacija protiv korona virusa vakcinom kompanija Fajezer i Biontek.